

М. М. НАГОРНЯК

**КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ПРОЦЕСІВ
ЕТНОПОЛІТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА ДЕЗІНТЕГРАЦІЇ***

Особливість авторського підходу полягає в комплексному дослідженні процесів етнополітичної інтеграції та дезінтеграції. В українській політичній науці відчувається брак таких фундаментальних, комплексних досліджень, незважаючи на актуальність досліджуваної проблеми для країни, яка стала об'єктом етнополітичної дезінтеграції з боку сусідньої держави і наразі змушена брати участь у гібридній війні, захищаючи власні території. Рецензована монографія — одна з перших таких робіт, тому варто відзначити її наукову цінність. Процеси етнополітичної інтеграції та дезінтеграції в Україні досі не були предметом системного, комплексного наукового політологічного дослідження в межах однієї праці.

Понятійно-категоріальний апарат монографії є достатньо збалансованим і при цьому має новаторський характер, оскільки, з одного боку, складається переважно з усталених, загально-визнаних і апробованих в етнополітології термінів, понять і категорій, а з іншого — спирається на низку авторських визна-

---

© *НАГОРНЯК Михайло Миколайович* — доктор політичних наук, професор, директор навчально-наукового інституту післядипломної освіти та дистанційного навчання, професор кафедри міжнародних відносин Інституту історії, політології та міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

* *Явір В. А.* Етнополітична інтеграція та дезінтеграція у сучасному світі: політико-правовий концепт. Київ: Логос, 2018. 448 с.

чень. Серед них такі важливі для подальшого дослідження інтеграційно-дезінтеграційної проблематики поняття дезінтегрованої держави, етнополітичної технології, етнополітичної інтеграції та дезінтеграції. Авторські визначення цих явищ та процесів є самостійними, оригінальними, достатньо обґрунтованими і, безумовно, збагатять термінологічний апарат етнополітології як науки. Це вказує на високий рівень новизни монографічного дослідження.

Зміст монографії вказує на те, що В. А. Явір виконала ґрунтовну роботу зі систематизації, концептуалізації об'єкта дослідження і досягла поставленої мети. І цьому напряду дуже влучно відповідає назва монографії «Етнополітична інтеграція та дезінтеграція у сучасному світі: політико-правовий концепт», позаяк «концепт» означає як багатозначний термін, сенс поняття, так і сам акт «схоплення» суті явища або проблеми дослідником. Етнополітична інтеграція та дезінтеграція є дуже широкими та багатоаспектними феноменами, але це не заважає автору дослідити їх з багатьох ракурсів та в багатьох площинах, не обмежуючись лише усталеною в науці етнополітичною інтеграцією та дезінтеграцією держав чи етносів.

Структура цієї роботи вибудована досить чітко і логічно, що сприяло успішному проведенню дослідження. У перших розділах автор досліджує процеси етнополітичної інтеграції та дезінтеграції, їх взаємозв'язок, взаємообумовленість та взаємну трансформацію у сучасному світі (в межах глобалізаційної та глокалізаційної парадигм). Також аналізуються основні підходи до осмислення інтеграції та дезінтеграції у суспільних науках за допомогою міждисциплінарного методу. В. А. Явір концептуалізує широке розуміння інтеграції/дезінтеграції як вектора розвитку всіх етнічних (етнополітичних) процесів та вузьке — як об'єднання/розпаду етнополітичної системи (етносу, держави). Варто схвалити систематизацію найбільш поширених класифікацій та моделей етнополітичних інтеграційно-дезінтеграційних процесів, що дало автору можливість напрацювати визначення етнополітичної інтеграції та дезінтеграції, а також запропонувати власну класифікацію рівнів (вимірів) цих процесів.

Методологічний апарат, що використовується в монографії, уможливорює розуміння таких багатовимірних процесів етнополітичної інтеграції та дезінтеграції, їх визначення та класифікацію. За допомогою методології екстраполяції, системного, порівняльного та структурно-функціонального аналізу, моделювання та класифікації В. А. Явір вивчає характеристики інтеграції та дезінтеграції та визначає їх місце серед інших етнополітичних явищ та процесів. Дослідження полегшує застосування загальнонаукових методів аналогії, абстрагування, індукції та дедукції, які застосовуються для виявлення особливостей, характеристик етнополітичної дезінтеграції та інтеграції. За допомогою методу вивчення конкретних випадків (case-study) та синтетичного (композиційного) методу детально вивчаються природа, суть та зміст етнополітичної інтеграції/дезінтеграції як у широкому, так і вузькому розумінні.

Слід також відзначити широку джерельну базу монографічного дослідження, яка є достатньою для вивчення такого складного питання, як процеси етнополітичної інтеграції та дезінтеграції, та велику частку іноземних видань у ній, зокрема англійською та корейською мовами. Володіння цими мовами дозволило автору заглибитися в англо- та корейськомовний інтеграційно-дезінтеграційний науковий дискурс, вивчити останні публікації з цієї проблематики, а відтак більш глибоко та всебічно дослідити проблему.

Цією монографією автор робить значний внесок у розвиток етнополітології як науки в Україні, представляючи детальне комплексне дослідження надзвичайно актуальних у всьому світі та в Україні зокрема процесів етнополітичної інтеграції та дезінтеграції. Отримані результати спонукатимуть науковців до подальших теоретичних розробок, а органи влади — до практичного впровадження моделей інтеграції, зокрема реінтеграції. Оскільки рецензована праця є науково обґрунтованим комплексним дослідженням, її вмотивовані висновки заслуговують на впровадження у практичну етнонаціональну політику.